

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem 16 września 2014 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, II Wydział Cywilny w sprawie o sygnaturze akt II C 241/13 z powództwa J. K. przeciwko Skarbowi Państwa – Aresztowi Śledczemu w Ł. o zapłatę:

- oddalił powództwo (punkt 1 sentencji);
- przyznał adw. M. Ł. wynagrodzenie w kwocie 147,60 zł za pełnienie funkcji pełnomocnika z urzędu powoda oraz nakazał wypłacić tę kwotę adw. M. Ł. z funduszy Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi (punkt 2 sentencji).

Sąd I instancji powyższe rozstrzygnięcie oparł na ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych, które przedstawiają się następująco:

Powód przebywał w Areszcie Śledczym w Ł. w następujących okresach:

- od dnia 16 sierpnia 2010 roku do dnia 10 grudnia 2010 roku - był wówczas osadzony w celi numer 143, w pawilonie B, na oddziale nr 4 (cela ma powierzchnię 11,68 m², we wskazanym okresie przebywało w niej jednocześnie 2 lub 3 osadzonych),
- od dnia 30 maja 2011 roku do dnia 16 czerwca 2011 roku - był wówczas osadzony w celi numer 8 w pawilonie A, na oddziale numer 1 (cela ma powierzchnię 11 m², przebywało w niej 3 osadzonych) oraz w celi numer 70 w pawilonie B, na oddziale numer 2 (cela ma powierzchnię 12 m², przebywało w niej 4 osadzonych),
- od dnia 7 września 2011 roku do dnia 2 sierpnia 2012 roku - był wówczas osadzony w pawilonie C, na oddziale numer 3, kolejno w celach o numerach: 89 (cela ma powierzchnię 11,35 m², przebywało w niej 2 lub 3 osadzonych), 92 (cela ma powierzchnię 11,36 m², przebywało w niej 3 osadzonych), 103 (cela ma powierzchnię 4,88 m², powód przebywał w niej jako jedyny osadzony w okresie od dnia 25 stycznia 2011 roku do dnia 2 sierpnia 2012 roku).

Od listopada 2013 roku powód ponownie trafił do Aresztu Śledczego w Ł..

Od dnia 9 czerwca 2011 roku zakwalifikowano powoda do grupy i podgrupy klasyfikacyjnej R-1, jako recydywistę penitencjarnego i skierowano do zakładu karnego typu zamkniętego. Następnie od dnia 9 grudnia 2011 roku powód został zakwalifikowany do podgrupy klasyfikacyjnej R-2, jako recydywista penitencjarny i skierowany do zakładu półotwartego. Od dnia 13 lipca 2012 roku powód został ponownie zakwalifikowany do grupy R-1. Powód nie zgłaszał wychowawcy, że czuje się zagrożony przez innych osadzonych. Po zakwalifikowaniu do podgrupy klasyfikacyjnej R-2 powód otrzymał od wychowawcy propozycję przeniesienia na inny oddział, z której nie skorzystał. Powód przebywał wówczas w celi jednoosobowej. W okresie, w którym powód był zaklasyfikowany do podgrupy R-2, korzystał z jednego widzenia miesięcznie więcej, niż skazani objęci podgrupą R-1.

Powód kierował do Dyrektora Aresztu Śledczego w Ł. oraz Prokuratury Rejonowej w Zgierzu różne pisma w przedmiocie warunków jego osadzenia:

- w dniu 27 września 2010 roku wystąpił do Prokuratury Rejonowej w Zgierzu z prośbą o wyrażenie zgody na otrzymanie środków higieny spoza Aresztu Śledczego,

- w dniu 9 listopada 2011 roku oraz w lutym 2012 roku wystąpił do Dyrektora Aresztu Śledczego w Ł. o „wyrażenie zgody na pozostawanie samemu w celi mieszkalnej podczas nieobecności innych osadzonych”,
- w dniu 2 maja 2012 roku wystąpił do Dyrektora Aresztu Śledczego w Ł. o „wyrażenie zgody na przedłużenie możliwości samotnego zakwaterowania w celi pojedynczej”.

Wymienione prośby powoda zostały rozpatrzone pozytywnie.

Od 2007 roku tzw. kąciki sanitarne we wszystkich celach wieloosobowych w Areszcie Śledczym w Ł. są oddzielone od pozostałej części celi za pomocą stałej zabudowy z płyty o wysokości ok. 215 cm oraz drzwi o wysokości około 150 cm. Osadzeni raz w tygodniu korzystają z łaźni. W celach mieszkalnych znajdują się łóżka, stoły, taborety i szafki w ilości odpowiadającej liczbie osadzonych. Co roku, przed rozpoczęciem sezonu grzewczego dokonywany jest przegląd cel w szczególności pod kątem szczelności okien. W zależności od wyników przeglądu uszczelniana jest stolarka okienna lub wymieniane szyby w oknach. Na oknach wszystkich cel mieszkalnych zamontowano przysłony okienne, które zapewniają swobodną cyrkulację powietrza i dostęp światła dziennego do celi. Przesłony okienne mają uniemożliwiać nielegalne kontakty między osadzonymi. Każda cela mieszkalna posiada także wentylację typu grawitacyjnego. W każdej celi mieszkalnej znajduje się głośnik radiowęzła. W ciągu miesiąca organizowany jest jeden konkurs dla osadzonych przez radiowęzeł, jeden przez bibliotekę oraz dwa przez wychowawcę. Wychowawca organizuje także zajęcia dla osadzonych w świetlicy centralnej.

Co najmniej od dnia 9 listopada 2011 roku powód był zatrudniony w kuchni Aresztu Śledczego w Ł.. Z dniem 12 lipca 2012 roku zwolniono powoda z pracy w kuchni z uwagi na pozytywny wynik testu za zawartość środków odurzających. Decyzją Dyrektora Aresztu Śledczego w Ł. z dnia 13 lipca 2012 roku zastosowano wobec powoda karę dyscyplinarną za nielegalne posiadanie i użycie narkotyków, polegającą na udzielaniu widzeń w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt z osobą odwiedzającą, przez okres 2 miesięcy.

W dniu 19 grudnia 2011 roku Państwowa (...) Sanitarно-Epidemiologiczna w Ł. przeprowadziła kontrolę stanu sanitarnego celi mieszkalnej numer (...) w pawilonie C Aresztu Śledczego w Ł.. W protokole z kontroli nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości. Stwierdzono, że sufit w celi jest zniszczony uderzeniami taboretami oraz występuje pęknięcie wykładziny podłogowej. Nie stwierdzono zagrzybienia ani wilgoci na ścianach i suficie celi, natomiast stwierdzono zabrudzenie nad oknem po wyschniętym zacieku. Następnie w dniu 5 stycznia 2012 roku miała miejsce kontrola stanu sanitarnego celi mieszkalnej numer (...)

w pawilonie C Aresztu Śledczego w Ł. przeprowadzona przez Państwową Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w Ł.. W protokole z kontroli stwierdzono zacieki w kąciku sanitarnym. Stan ścian celi oceniono jako dostateczny, stwierdzono, że sufit celi jest uszkodzony od uderzeń taboretami. Stwierdzono, że podłoga parkietowa jest pokryta wykładziną łatwozmywalną i nie jest uszkodzona. Z kolei w dniu 6 września 2012 roku przeprowadzona została przez Państwową Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w Ł. kontrola stanu sanitarnego m.in. cel mieszkalnych numer (...) w pawilonie C Aresztu Śledczego w Ł. – w związku ze skargą na obecność insektów. W protokole z kontroli stwierdzono, że „czystość bieżąca” w celach objętych kontrolą jest utrzymywana. W trakcie kontroli w żadnej z kontrolowanych cel nie stwierdzono obecności insektów.

W ocenie Sądu Rejonowego dla dokonania ustaleń faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy zupełnie nieprzydatne okazały się zeznania świadka J. G., świadek ten przyznał, że w okresie od września 2011 roku do stycznia 2012 roku przebywał w Areszcie Śledczym w Ł., jednakże w okresie tym nie miał żadnego kontaktu z powodem. Zdaniem Sądu I instancji również nieprzydatne okazały się zeznania świadka Ł. R., świadek ten przyznał, że nigdy nie był osadzony z powodem

w jednej celi i nie rozmawiał z powodem o warunkach jego osadzenia. Natomiast świadek M. P. był w stanie określić jedynie w sposób przybliżony okres wspólnego przebywania w jednej celi mieszkalnej z powodem, a warunki osadzenia opisał w sposób bardzo lakoniczny. W odniesieniu zaś do zeznań świadka P. K. Sąd I instancji podniósł, że świadek ten zeznał, iż w okresie objętym pozwem nie przebywał

z powodem w jednej celi mieszkalnej, wobec czego nie posiadał wiedzy na temat warunków osadzenia powoda w poszczególnych celach. W przedmiocie zaś twierdzeń powoda i świadka A. S. dotyczących złego stanu cel mieszkalnych nr (...) w pawilonie C Aresztu Śledczego w Ł. Sąd a quo uznał je za niewiarygodne, bowiem twierdzenia te pozostają w sprzeczności z wynikami kontroli wskazanych cel przez Państwową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Ł.. Natomiast twierdzenia powoda co do nieszczelności okien

w jednej z cel pozostają w sprzeczności z zeznaniami świadka W. B., który podał, że przed rozpoczęciem sezonu grzewczego wszystkie cele mieszkalne są sprawdzane pod kątem szczelności stolarki okiennej, co skutkuje wykonaniem koniecznych napraw. Sąd meriti wskazał nadto, że z akt osobopoznawczych powoda nie wynika, aby kiedykolwiek kierował on pisma do władz Aresztu Śledczego w Ł. dotyczące rzekomo zapowietrzonych grzejników lub nieszczelnych okien, chociaż w innych sprawach powód korzystał z takiej możliwości. Sąd Rejonowy nie uznał także za wiarygodne twierdzeń powoda i świadka P. K. w zakresie dotyczącym tego, jakoby powód w okresie, w którym był objęty podgrupą klasyfikacyjną R-2, starał się o przeniesienie go do jednej z cel mieszkalnych na innym niż oddział 3 oddziale pawilonu C (tj. do oddziału przeznaczanego dla osadzonych skierowanych do zakładu karnego o charakterze półotwartym). Sąd I instancji argumentował, że z treści z zeznań świadka będącego ówczesnym wychowawcą powoda, M. K., wynika, iż powód nie prosił

o przeniesienie go do celi na innym oddziale niż oddział 3 pawilonu C. Co więcej z akt osobopoznawczych dotyczących powoda wynika, że wielokrotnie korzystał on z możliwości składania pisemnych próśb i wniosków do organów administracji więziennej, zatem gdyby powód rzeczywiście chciał zostać przeniesiony do jednej z cel w innym niż oddział 3 oddziale pawilonu C (aby móc w szerszym zakresie czerpać korzyści z faktu zaklasyfikowania go do podgrupy R-2), to z pewnością złożyłby w tej sprawie prośbę na piśmie, tymczasem prośba taka nie została złożona. Nadto w omawianym okresie od dnia 9 grudnia 2011 roku do dnia 12 lipca 2012 roku, kiedy to powód został zakwalifikowany do podgrupy R-2, skierował dwie pisemne prośby do Dyrektora Aresztu Śledczego w Ł. i żadna z nich nie dotyczyła przeniesienia z oddziału 3 do innego oddziału pawilonu C, natomiast prośby te dotyczyły przedłużenia możliwości korzystania przez powoda z celi jednoosobowej (z której powód korzystał na oddziale 3 pawilonu C). W ocenie Sądu a quo z okoliczność tej wywieść należy wniosek, że zeznania świadka M. K. w omawianej kwestii są wiarygodne, a w wskazanym okresie przebywanie w celi jednoosobowej na oddziale 3 pawilonu C odpowiadało powodowi.

Sąd Rejonowy oddalił zgłoszone przez stronę powodową wnioski o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych z zakresu psychiatrii i psychologii, gdyż brak jest podstaw do przyjęcia, że wobec powoda naruszono jakkolwiek z norm prawnych, określających zasady odbywania tymczasowego aresztowania i kary pozbawienia wolności, a nadto powód nie wykazał ani w pozwie ani w trakcie przesłuchania w charakterze strony, że miał zaburzenia lub dolegliwości natury psychicznej, które miałyby być skutkiem nieprawidłowych warunków jego osadzenia.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji stwierdził, że roszczenie powoda jest niezasadne i podlega w całości oddaleniu. Sąd Rejonowy wskazał, że w rozpoznawanej sprawie powód dochodzi zadośćuczynienia pieniężnego oraz zasądzenia określonych

w pozwie kwot na wskazane cele społeczne. Swoje roszczenie powód opiera na twierdzeniach

o rzekomym naruszeniu jego dóbr osobistych, którego miał się dopuścić pozwany w okresie do sierpnia 2012 roku. Roszczenie powoda jest zatem oparte na art. 417 § 1 k.c. Wobec powyższego Sąd a quo wskazał, że rozpoznanie niniejszej sprawy wymaga dokonania oceny czy powód udowodnił, iż w stosunku do niego doszło do niezgodnego z prawem wykonywania władzy publicznej. W toku postępowania pierwszoinstancyjnego powód podniósł, że umieszczono go w celi, w której powierzchnia przypadająca na jednego osadzonego nie spełniała wymogów określonych w obowiązujących normach prawnych, to jest wynosiła mniej niż 3 m² na jednego skazanego (art. 110 § 2 k.k.w.). Argumentacja ta

w ocenie Sądu Rejonowego okazał się chybioną, bowiem z zawartego w aktach sprawy zestawienia powierzchni cel i liczby osób w nich osadzonych wynika, że powód w okresie objętym pozwem nigdy nie znajdował się w celi mieszkalnej, w której powierzchnia przypadająca na jednego skazanego byłaby mniejsza niż 3 m². Sąd I instancji podniósł dalej, że z dokonanych w sprawie ustaleń nie wynika także, aby w stosunku do powoda naruszono inne obowiązujące normy prawne, w szczególności z załączonych do akt sprawy kopii protokołów kontroli sanitarnych cel numer 89 i 92 na oddziale 3 pawilonu C Aresztu Śledczego w Ł., nie wynika, aby w trakcie kontroli stwierdzono w

tych celach warunki nieodpowiednie dla pomieszczeń mieszkalnych. Powód nie zdołał udowodnić swoich twierdzeń w powyższym przedmiocie, to jest, że jego prośby o uszczelnienie stolarki okiennej w celach, w których przebywał, nie były realizowane, co skutkowało by miało zbyt niską temperaturą w celi. Sąd I instancji wskazał nadto, że z akt osobopoznawczych powoda wynika, że jego prośby były co do zasady uwzględniane przez administrację Aresztu Śledczego w Ł., co dotyczy w szczególności umożliwienia powodowi podjęcia pracy

w kuchni Aresztu oraz umożliwienia mu korzystania z celi jednoosobowej. Brak jest zatem podstaw do przyjęcia, że administracja Aresztu Śledczego w Ł. w jakikolwiek sposób szykanowała powoda lub nie chciała spełniać jego próśb dotyczących np. naprawy nieszczelnych okien. Sąd a quo podniósł także, że powód nie zdołał udowodnić swoich twierdzeń, jakoby naruszone zostało jego poczucie bezpieczeństwa przez umieszczenie go w jednej celi mieszkalnej z osadzonymi o różnym stopniu demoralizacji. Sąd meriti wskazał, że zgodnie z zeznaniami świadka będącego wychowawcą powoda, J. K. miał możliwość korzystania z zajęć kulturalnych w postaci konkursów. Z kolei w odniesieniu do zarzutu braku możliwości korzystania z ciepłej wody, Sąd Rejonowy podniósł, że powód nie kwestionował tego, iż miał możliwość korzystania raz w tygodniu z kąpieli w ciepłej wodzie w łaźni, natomiast żadna norma prawna nie nakłada na administrację jednostki penitencjarnej zapewnienia osadzonym ciągłego dostępu do ciepłej wody w celach mieszkalnych (§ 30 ust. 3 rozporządzenia z dnia 25 sierpnia 2003 roku w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności). W przedmiocie zaś zarzutu powoda, że osadzono go w warunkach niezgodnych ze sposobem zaklasyfikowania przez Komisję Penitencjarną Sąd I instancji stwierdził, że wprawdzie powód w okresie od dnia 9 grudnia 2011 roku do dnia 12 lipca 2012 roku był zaklasyfikowany do podgrupy R-2 (osadzeni będący recydywistami penitencjarnymi, odbywający karę pozbawienia wolności

w zakładzie typu półotwartego) i przebywał w tym okresie w celach mieszkalnych na oddziale numer 3 pawilonu C (a nie w celach na innym oddziale tego samego pawilonu, przeznaczonych dla osadzonych w zakładzie typu półotwartego), jednakże wyżej przywołane dowody w postaci zeznań świadka M. K. oraz pisemnych próśb powoda zawartych w dokumentacji osobopoznawczej wskazują na to, że był to stan zgodny z wolą powoda, który nie chciał być wówczas przeniesiony do celi na innym oddziale, gdyż na oddziale 3 pawilonu C korzystał przez szereg miesięcy z celi jednoosobowej. Powód przyznał, że

w okresie zaklasyfikowania go do podgrupy R-2 korzystał z jednego widzenia więcej niż skazani zaklasyfikowani do podgrupy R-1, co odpowiada treści art. 91 pkt. 8 k.k.w. Konkludując, Sąd Rejonowy argumentował, że ustalone w toku postępowania warunki osadzenia powoda nie wskazują na to, aby osadzenie J. K. w tych warunkach naruszało jego dobra osobiste, a w szczególności godność, co uzasadniałoby przyznanie zadośćuczynienia lub zasądzenie określonej sumy na cel społeczny na podstawie art. 448 k.c. Zdaniem Sądu I instancji ocena, czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego, jakim jest godność osobista, czy poczucie intymności, nie może być dokonywana wyłącznie według indywidualnej wrażliwości zainteresowanego, lecz musi mieć charakter zobiektywizowany. W ocenie Sądu a quo powód nie wykazał, aby zasadne było jego odczucie, iż warunki osadzenia w Areszcie Śledczym w Ł. naruszały jego dobra osobiste. Z zebranego w toku postępowania materiału dowodowego nie wynika, aby powód był pozbawiony własnego łóżka czy innych przyborów wydzielanych każdemu osadzonemu zgodnie z przepisami Kodeksu karnego wykonawczego i przepisów wykonawczych. W celach mieszkalnych,

w których został osadzony powód, znajdował się kąciek sanitarny, oddzielony od pozostałej części celi i osłonięty przed widokiem innych osób. Powód nie wykazał, aby na skutek niezgodnych z prawem działań lub zaniechań pozwanego doszło do naruszenia jego godności lub prawa do intymności, np. w zakresie wykonywania czynności higienicznych czy fizjologicznych. Sąd a quo wskazał także, że prośby powoda dotyczące możliwości pracy

w kuchni oraz osadzenia w celi jednoosobowej były uwzględniane, co również ma znaczenie przy ocenie czy w trakcie pobytu powoda w Areszcie Śledczym w Ł. doszło do naruszenia jego dóbr osobistych. Na marginesie przedstawionych powyżej rozważań Sąd Rejonowy wskazał nadto, że z treści art. 448 § 1 k.c. wynika, iż nie w każdym przypadku naruszenie dóbr osobistych musi prowadzić do przyznania zadośćuczynienia pieniężnego. W ocenie Sądu I instancji biorąc pod uwagę uciążliwości i dyskomfort, ze swej istoty związane z odbywaniem kary pozbawienia wolności, brak było podstaw do uznania, że w trakcie osadzenia powoda w Areszcie Śledczym w Ł. doszło do naruszenia jego dóbr osobistych w stopniu mogącym prowadzić do przyznania zadośćuczynienia pieniężnego. Argument ten przemawia zarazem przeciwko przyznaniu powodowi zadośćuczynienia na podstawie art. 417² k.c., odwołującego się do względów słuszności.

Wobec powyższego Sąd Rejonowy oddalił powództwo.

Sąd Rejonowy przyznał i nakazał wypłacić na rzecz ustanowionego z urzędu pełnomocnika ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi kwotę 147,60 zł, obejmującą także należny podatek od towarów i usług w wysokości 23%, obliczając jej wysokość na podstawie § 11 ust. 1 pkt 25 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r., poz. 461).

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając orzeczenie w części oddalającej powództwo, to jest w zakresie punktu 1 sentencji. Skarżący zarzucił:

1. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonanie jego oceny z pominięciem istotnej części tego materiału, to jest:

- zeznań świadka J. G., z których wynika, że świadek przebywał w tym samym pawilonie C Aresztu Śledczego w Ł., w którym przebywał powód i w konsekwencji znane są mu warunki osadzenia, panujące w tym pawilonie;
- zeznań świadka M. P., poprzez ograniczenie się do stwierdzenia, iż warunki osadzenia zostały przedstawione przez świadka w sposób lakoniczny, podczas gdy świadek, przebywając z powodem w jednej celi w Areszcie Śledczym w Ł. wskazał w swoim zeznaniu na najistotniejsze uchybienia w warunkach osadzenia, których dopuszczono się wobec niego i powoda;

2. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału w celu ustalenia faktów mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, to jest:

- odmówienie mocy dowodowej twierdzeniom powoda i zeznaniom świadka A. S., dotyczących złego stanu cel mieszkalnych nr (...) w pawilonie C Aresztu Śledczego w Ł. oraz wyprowadzenie błędnych wniosków z protokołów kontroli sanitarnych, przeprowadzonych we wskazanych celach, w których wyraźnie polecono przeprowadzenie remontu wskazanych cel;
- odmówienie mocy dowodowej twierdzeniom powoda odnoszącym się do nieuszczelnienia okien i w konsekwencji nieodpowiedniej temperatury panującej w celi nr 92, w której przebywał powód i oparcie się w tej kwestii wyłącznie na zeznaniach świadka W. B., jakoby cele były każdorazowo sprawdzane pod kątem szczelności stolarki okiennej i uszczelnienie, podczas gdy powód i inni osadzeni wielokrotnie zgłaszali fakt niewłaściwego stanu okien, czego dowodem są zapisy zawarte w tzw. zeszycie usterek;

3. naruszenie art. 23 k.c. i art. 448 k.c. w zw. z art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 102 pkt 1 k.k.w. poprzez ich niezastosowanie, albowiem w ocenie powoda z materiału dowodnego zebranego w sprawie wynika w sposób jednoznaczny, iż wobec powoda dopuszczono się naruszenia jego dóbr osobistych i ustawowo zagwarantowanych praw, w tym godności oraz prawa do odpowiednich warunków bytowych, pomieszczeń i odpowiednich warunków higieny.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 40.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia oraz łącznie sumy 25.000,00 zł na trzy wskazane w pozwie cele społeczne.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 11 marca 2015 roku pełnomocnik powoda poparł apelację oraz wniósł o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu oświadczając, że nie zostały one uiszczone ani w całości ani w części. Natomiast pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie jest zasadna i jako taka podlega oddaleniu.

Zaskarżone rozstrzygnięcie zostało wydane w wyniku prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, które to ustalenia Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne, jak również w następstwie bezbłędnie zastosowanych przepisów prawa materialnego. Podniesione przez skarżącego zarzuty nie zasługują na uwzględnienie.

Chybiony jest zarzut skarżącego dotyczący niewłaściwej oceny dowodów, to jest naruszenia dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. Rację ma Sąd Rejonowy podnosząc, że w toku postępowania powód nie udowodnił, aby pozwany w sposób niezgodny z prawem dopuścił się naruszenia jego dób osobistych, a w szczególności godności, co uzasadniałoby przyznanie zadośćuczynienia oraz zasądzenia określonej sumy na cel społeczny na podstawie art. 448 k.c. Zgodnie z powołanym przepisem art. 233 § 1 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ocena dowodów polega na ich zbadaniu i podjęciu decyzji, czy została wykazana prawdziwość faktów, z których strony wywodzą skutki prawne. Celem Sądu jest tu dokonanie określonych ustaleń faktycznych, pozytywnych bądź negatywnych i ostateczne ustalenie stanu faktycznego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia. Ocena wiarygodności mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądenia w części obejmującej ustalenie faktów, ponieważ obejmuje rozstrzygnięcie o przeciwnych twierdzeniach stron na podstawie własnego przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia ze świadkami, stronami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna ona odpowiadać regułom logicznego rozumowania wyrażającym formalne schematy powiązań pomiędzy podstawami wniosku i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego, wyznaczające granice dopuszczalnych wniosków i stopień prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji. Jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie Sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona.

Mając na uwadze powyższe uznać należy za chybione stanowisko apelującego, jakoby Sąd I instancji ocenił zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w sposób niewszechstronny i niezasadnie pominął twierdzenia samego powoda, a także zeznania złożone przez świadków: J. G., M. P. i A. S., na okoliczność warunków osadzenia skarżącego w Areszcie Śledczym w Ł.. W ocenie Sądu Okręgowego przeprowadzona przez Sąd I instancji ocena zgromadzonego materiału dowodowego nie nasuwa zastrzeżeń zarówno z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania jak i doświadczenia życiowego oraz nie wykracza poza granice swobodnej oceny dowodów. Wszelkie podniesione w tym zakresie zarzuty stanowią w istocie jedynie polemikę z prawidłowymi i nieobarczonymi jakimkolwiek błędem ustaleniami Sądu Rejonowego.

Należy zgodzić się z Sądem I instancji, że dla dokonania ustaleń faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy zupełnie nieprzydatne okazały się zeznania świadka J. G., bowiem świadek ten w okresie jego osadzenia w Areszcie Śledczym w Ł., to jest w okresie od września 2011 roku do stycznia 2012 roku, nie miał żadnego kontaktu z powodem, a zatem nie znał warunków w jakich powód przebywał w Areszcie Śledczym w Ł.. Rację ma także Sąd a quo podnosząc, że dla poczynienia ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie nieprzydatne są zeznania złożone przez świadka M. P., jako że świadek ten jedynie w sposób przybliżony wskazał okres wspólnego przybywania z powodem w jednej celi, a panujące warunki osadzenia opisał w sposób lakoniczny. Sąd Okręgowy podziela również oceną Sądu I instancji, że zeznania świadka A. S. oraz twierdzenia powoda odnośnie złego stanu cel mieszkalnych nr (...) w pawilonie C Aresztu Śledczego w Ł. nie zasługują na wiarygodność, jako że pozostają one w sprzeczności z wynikami kontroli Państwowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Ł., których to wyników skarżący nie zdołał skutecznie zakwestionować. Nadto trafne są spostrzeżenia Sądu Rejonowego, że twierdzenia powoda co do nieszczelności okien w jednej z cel nie mogą

zostać uznane za wiarygodne, bowiem są one sprzeczne z zeznaniami świadka W. B., których to apelujący nie zdołał skutecznie podważyć. Sąd I instancji prawidłowo wywiódł, że skoro z akt osobopoznawczych powoda nie wynika, aby kiedykolwiek kierował on pisma do władz Aresztu Śledczego w Ł. w przedmiocie rzekomo zapowietrzonych grzejników lub nieszczelnych okien, choć w innych sprawach powód korzystał z takiej możliwości, to twierdzenia te są gołosłowne.

W ocenie Sądu Okręgowego złożone w toku postępowania pierwszoinstancyjnego zeznania wskazanych powyżej świadków oraz twierdzenia samego powoda odnośnie warunków panujących w Areszcie Śledczym w Ł. są subiektywne oraz tendencyjnie nakierowane na osiągnięcie zamierzonego celu. Sposób relacjonowania przez powoda oraz wymienionych świadków ich spostrzeżeń z okresu osadzenia w Areszcie Śledczym w Ł. świadczy o bardzo negatywnym nastawieniu do pozwanego i braku obiektywizmu. Wskazani świadkowie, znają powoda i niewątpliwie chcą wpłynąć na polepszenie jego sytuacji procesowej. Powód jest żywo zainteresowany w uzyskaniu korzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, tym samym podnoszone przez niego twierdzenia należy traktować z ostrożnością, zaś wskazywane przez niego okoliczności, które nie znajdują potwierdzenie w materiale dowodowym sprawy należy uznać za nieudowodnione.

Reasumując: powód nie udowodnił naruszenia swoich dóbr osobistych, będącego wynikiem niezgodnego z prawem działania lub zaniechania pozwanego w okresie jego osadzenia w Areszcie Śledczym w Ł.. W polskim postępowaniu cywilnym, mającym charakter procesu kontradyktoryjnego, w myśl art. 6 k.c., którego procesowym odpowiednikiem jest art. 232 k.p.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie wywodzącej z danego faktu skutki prawne. Powód nie sprostał spoczywającemu na nim ciężarowi dowodzenia. Zatem nie został naruszony art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 227 k.p.c.

Chybiony jest także zarzut naruszenia art. 23 k.c. i art. 448 k.c. w zw. z art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 102 pkt 1 k.k.w. Wskazać należy, że prawo do odbywania kary pozbawienia wolności w godnych warunkach mieści się w jednym z podstawowych dóbr osobistych, którym jest godność człowieka. Dobro to podlega ochronie przewidzianej w art. 24 i art. 448 k.c., art. 30, art. 40 i art. 41 ust. 4 Konstytucji RP, art. 3 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w R. w dniu 4 listopada 1950 roku (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, dalej - Konwencja), art. 7 i 10 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w N. w dniu 19 grudnia 1966 roku (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167). Uregulowania te wskazują, że nikt nie może być poddany torturom ani niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu, a każdy pozbawiony wolności powinien być traktowany w sposób humanitarny. Legły one również u podstaw ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557 z późn. zm.) - art. 1.

Podkreślenia jednak wymaga, że z samego faktu, iż system prawny dopuszcza możliwość osadzenia osoby w warunkach izolacji penitencjarnej wynika, iż ustawodawca uznaje za dopuszczalne, by w pewnych uzasadnionych okolicznościach zastosować ten drastyczny środek prawnokarnej reakcji na czyn zabroniony. Co więcej zasadniczym elementem każdej kary jest jej dolegliwość, przekładająca się także na sferę dóbr osobistych. Nie budzi wątpliwości, że kara pozbawienia wolności narusza dobra osobiste jednostki w sposób bardzo wyraźny, choćby poprzez drastyczne ograniczenie wolności osobistej, prawa do przemieszczania się, czy prawa do intymności. Ponieważ kara pozbawienia wolności wykonywana jest na podstawie aktów prawnych, to co do zasady nie można przyjąć, że naruszenia są w każdym przypadku bezprawne. W istocie trzeba uznać, że dopiero takie naruszenia dóbr osobistych, które przekraczają normy wykonywania kary pozbawienia wolności mogą być w konkretnych okolicznościach uznane za dające podstawę do stosowania środków ochrony prawnej, jakimi są przepisy art. 24 § 1 k.c. i 448 k.c.

Jak wielokrotnie podnoszono w judykaturze, ocena czy przez osadzenie w określonych warunkach doszło do naruszenia godności powoda wymaga odniesienia się do kryteriów obiektywnych, a nie do subiektywnych odczuć powoda. W literaturze i orzecznictwie przyjmuje się, że godność człowieka konkretyzuje się w poczuciu własnej wartości

i oczekiwaniu szacunku ze strony innych ludzi, a miernikiem oceny, czy doszło do naruszenia godności jest przede wszystkim stanowisko opinii publicznej, będącej wyrazem poglądów powszechnie przyjętych i akceptowanych przez społeczeństwo w danym czasie i miejscu,

a wzorców, które powinny stanowić docelowy punkt odniesienia dokonywanej oceny, dostarczają zapatrywania rozsądnie i uczciwie myślących ludzi (vide wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 1989 roku, sygn. akt I CR 143/89, LEX nr 5282; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2000 roku, sygn. akt I CKN 1149/98, LEX nr 50831; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2001 roku, sygn. akt III CKN 323/00, M.Prawn. 2012/22/1208). O naruszeniu dobra osobistego w postaci uchybienia godności osadzonego

w zakładzie karnym nie można mówić w przypadku pewnych uciążliwości lub niedogodności związanych z samym pobytem w takim zakładzie, polegających np. na niższym od oczekiwanego standardzie celi lub urządzeń sanitarnych, dla wielu bowiem ludzi nieodbywających kary pozbawienia wolności warunki mieszkaniowe bywają często równie trudne. Godność skazanego przebywającego w zakładzie karnym nie jest naruszona, jeżeli odpowiada uznanym normom poszanowania człowieczeństwa (wyrok Sądu Najwyższego

z dnia 20 grudnia 2010 roku, sygn. akt IV CSK 449/10). Przenosząc powyższe uwagi na grunt rozpoznawanej sprawy podzielić należy zapatrywanie Sądu I instancji, że skarżący nie sprostął ciężarowi dowodowemu w zakresie wykazania, że warunki jego osadzenia

w Areszcie Śledczym w Ł. naruszały powyższe zasady, a w konsekwencji naruszały powyższe dobro osobiste powoda. Innymi słowy trafnie Sąd Rejonowy stwierdził, że

w ustalonych okolicznościach faktycznych sprawy nie można uznać, że doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda.

Mając powyższe na uwadze, wobec bezzasadności zarzutów sformułowanych

w apelacji oraz nieujawnienia okoliczności, które winny być uwzględnione w toku postępowania drugoinstancyjnego z urzędu, Sąd Okręgowy oddalił apelację w oparciu

o art. 385 k.p.c., jako oczywiście bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Odwoławczy uznał bowiem, że zasadnym jest zastosowanie w stosunku do powoda – J. K. dobrodziejstwa wynikającego z art. 102 in fine k.p.c. i odstąpienie od obciążenia go obowiązkiem zwrotu pozwanemu kosztów postępowania apelacyjnego. Sąd Okręgowy miał na uwadze trudną sytuację materialną powoda, co stanowiło podstawę do jego zwolnienia od kosztów sądowych w całości (k. 17). Zważyć należy, że powód przebywa w Areszcie Śledczym w Ł., nie ma żadnego majątku i nie pracuje.

Ponieważ w toku tego postępowania powód korzystał z przyznanej mu z urzędu pomocy prawnej świadczonej przez adwokata M. Ł., Sąd Okręgowy przyznał i nakazał wypłacić na rzecz ustanowionego z urzędu pełnomocnika ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi kwotę 73,80 zł, obejmującą także należny podatek od towarów i usług w wysokości 23%, obliczając jej wysokość na podstawie § 2 i § 11 ust. 1 pkt 25 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r., poz. 461).